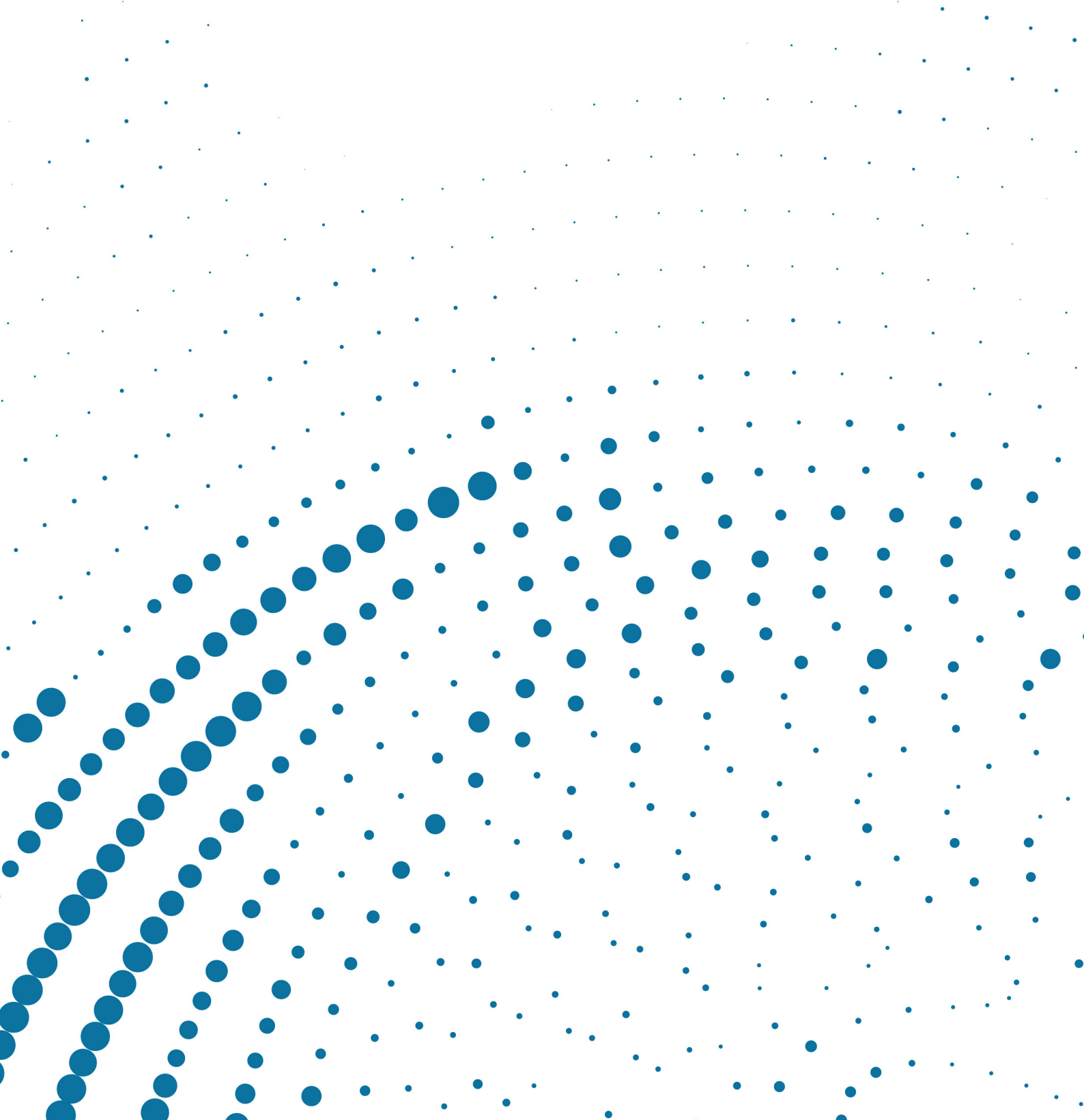

Processbeskrivning för en regional cirkulär handlingsplan

28 april 2021

Bilaga 1 till Handlingsplan för cirkulär ekonomi i Skåne

1. Varför en regional cirkulär handlingsplan?

Världen står inför enorma miljö- och klimatutmaningar som kräver en systemförändring av samhället på kort tid. Vi behöver gå från dagens linjära köp- och slängekonomi till en resurseffektiv cirkulär ekonomi.

Regeringen antog 2020 en nationell strategi för omställningen till cirkulär ekonomi. Strategin har ett övergripande mål att omställningen till en cirkulär ekonomi ska bidra till att nå miljö- och klimatmålen, samt de globala målen i Agenda 2030. Strategin pekar ut riktningen för det arbete som behöver göras för att ställa om till cirkulär produktion, konsumtion, affärsmodeller, samt giffria och cirkulära materialkretslopp. Den slår också fast att omställningen måste genomföras gemensamt av politiken, näringslivet, offentlig sektor, akademi, privatpersoner och civilsamhället.

För att lyckas med omställningen här i Skåne behöver den nationella cirkulära strategin och handlingsplanen tas vidare och anpassas efter våra skånska styrkor och utmaningar och inte minst staka ut en gemensam väg framåt. En gemensam plan skapar också en drivkraft för involverade parter genom att målsättningar blir tydliga, och konkreta åtgärder för att nå dem tas fram. Mycket arbete görs redan och cirkulära åtgärder finns med i olika aktörers åtgärdsprogram och strategidokument. Men för att arbeta för en cirkulär omställning på riktigt behöver mer göras och vi behöver arbeta framåt i en snabbare takt, det gör vi bäst genom att fokusera på de områden där vi har störst potential att skapa nytta och genom att göra det tillsammans. En gemensam plan skapar en tydlig väg framåt.

Hållbar Utveckling Skåne arbetar under våren med en förstudie som ska ligga till grund för en regional cirkulär handlingsplan. Arbetet sker i samarbete med Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne och finansieras av Region Skåne och Hållbar Utveckling Skåne.

2. Förslag på processen framåt

Detta är en levande utvecklingsprocess som kommer att utvecklas kontinuerligt utifrån omvärldsbevakning och i samarbete med olika nyckelaktörer.

Arbetet planeras ske i följande tre steg:

- 1. Förstudie:** Förarbete görs för att skapa förutsättningar för att ta fram en skånsk cirkulär handlingsplan. Mer info om förstudien finns under punkt 3.
- 2. Handlingsplan:** Delaktighet i att ingå i en handlingsplan förankras i relevanta aktörers organisationer. Därefter tar ett arbete vid för att utveckla en plan med tydliga nedbrutna mål kopplade till konkreta åtgärder och aktiviteter.
- 3. Drift av handlingsplan:** Arbetet kopplat till de åtgärder som beslutas om. Handlingsplan, samarbetsformer och effekter följs upp, utvärderas och utvecklas kontinuerligt.

3. Förstudien

För att kunna formulera en handlingsplan behöver ett förarbete göras. Förarbetet fokuserar på att mobilisera nyckelaktörer, inkludera dem i en öppen dialog och undersöka intresset av en gemensam handlingsplan. Denna del är viktig eftersom delaktighet, samarbete och ett ägandeskap av frågan är centralt för att en kommande gemensam handlingsplan ska bli meningsfull. Förstudiearbetet planeras att innehålla följande moment:

- Identifiera de aktörer som behöver involveras i arbetet och vilka roller de har.
- Genom dialog med nyckelaktörer samla in kunskap och undersöka intresset för en regional cirkulär handlingsplan.
- Genom dialog med nyckelaktörer identifiera utvecklingsområden som är viktiga för Skåne.
- Omvärldsbevaka inom och utanför Skåne.
- Samarbete/idéutbyte med regioner och kommuner som arbetar med cirkulära strategier.
- Identifiera det arbete som redan gjorts som har bäring på cirkulär ekonomi, till exempel industriell symbios och bioekonomi, involvera aktörerna knutna till det arbetet i förstudiearbetet.
- Undersöka vilka handlingsplaner och strategier det finns (främst regionala men även kommunala) som är intressanta ur ett cirkulärt perspektiv och hur dessa åtgärder kan implementeras i en regional handlingsplan.
- Resonera kring hur ett ändrat systemtänk kan skapa förändring på strukturnivå.
- Ta fram underlag för en handlingsplan (baserat på resultat från dialog med nyckelaktörer).
- Undersöka och skapa förutsättningar för fortsatt finansiering av processen.

3.1 Tidsram för förstudiearbetet

April 2021 – september 2021.

3.2 Planerade aktiviteter för att uppnå målen med förstudiearbetet

- Avstämning med utvalda experter och nyckelaktörer (maj).
- Stormöte med relevanta aktörer (juni).
- Individuella möten/samtal med nyckelaktörer (kontinuerlig).
- Dialogprocess med politiker/beslutsfattare (augusti).
- Deltagande på befintliga möten/nätverk, information i nyhetsbrev (kontinuerligt).
- Omvärldsbevakning (kontinuerligt).
- Uppsamling av resultat och analys (september).
- Slutpresentation (september).

Denna arbetsmetod och detta upplägg har inspirerats av Cirkulära Göteborgs arbete med att ta fram en cirkulär strategi och handlingsplan för Göteborgs stad.

4. Förslag på frågeställningar

Följande frågeställningar ser vi som relevanta att ställa till skånska aktörer för att undersöka förutsättningarna för en regional strategi och handlingsplan. Alla frågorna kommer inte ställas i till alla aktörer eller i alla sammanhang där vi samlar in kunskap. Frågorna nedan ska ses som en frågebank vi utgår från för att få in de svar vi behöver för att uppfylla syftet med förstudien.

Varför?

1. Vilka är incitamenten för Skåne för att ställa om från linjärt till cirkulärt?
2. Hur skulle en cirkulär omställning kunna bidra till en positiv företags- och samhällsutveckling med nya jobb och ökat välbefinnande/välmående?
3. Behövs det en regional cirkulär handlingsplan i Skåne?
 - a. Ja, därför att...
 - b. Nej, därför att...
4. Är det bra att bryta ut en handlingsplan för cirkulär ekonomi från de övriga strategiska dokument som finns i regionen? Till exempel kretsloppsplaner, miljöprogram, regional utvecklingsstrategi och så vidare. Vilka anser du är fördelarna respektive nackdelarna?
5. Vad ser du för vinster med en regional handlingsplan för Skåne?
6. Ser du några nackdelar med att ta fram en regional handlingsplan för Skåne?
7. Vad skulle en regional cirkulär handlingsplan kunna bidra med för att utveckla din organisations cirkulära omställningsarbete?

Vad?

8. Hur skulle den nationella cirkulära visionen kunna formuleras i en lokal cirkulär vision utifrån en Skånekontext? Behöver den ens anpassas/omformuleras? Vilka nyckelord vill vi ha med?
9. Vilka övergripande mål bör en regional cirkulär handlingsplan innehålla?
10. Vilka områden (fokusområden, sakområden, materialströmmar) är viktiga och vad får vi inte missa att ha med i en regional cirkulär handlingsplan för Skåne?
11. Vilket stöd/insatser behövs utifrån din organisations perspektiv för att ställa om själva och stötta andra?
12. Vilka är de stora knäckfrågorna/utmaningarna/målkonflikterna i Skåne?
13. Vilka konkreta åtgärder bör prioriteras regionalt?

14. Vilka vägval/prioriteringar är särskilt viktiga utifrån en Skånekontext?

- a. Bör den cirkulära handlingsplanen utgå ifrån ett helhetsperspektiv eller vara mer styrande på detaljnivå? (För- respektive nackdelar)
- b. Är det önskvärt att prioritera vissa områden? Om ja, i så fall vilka?
- c. Är det viktigt med social hållbarhet som en del av handlingsplanen, där samma vikt läggs på resurseffektivitet som på resursfördelning ur ett jämlikt, etiskt perspektiv? (För- respektive nackdelar)
- d. Annat?

Hur?

15. Vilka vinster ser du med att samarbeta med andra aktörer för ett cirkulärt Skåne?

16. Finns det fördelar med att en regional handlingsplan tas fram tillsammans av olika aktörer i Skåne?

17. Hur skulle detta samarbete kunna utformas/organiseras (som komplement till andra samarbeten) för att driva på omställningen?

18. Hur ska utvecklingsprocessen till 2030 se ut?

- a. Vilka aktörer behöver involveras i det fortsatta cirkulära utvecklingsarbetet? (Kommunen, medborgarna, näringslivet, akademien/forskning... alla samtidigt?)
- b. Vilka är de önskvärda första stegen att ta i ett framtagande av en regional handlingsplan?
- c. Vad får inte missas i en regional cirkulär handlingsplan?

19. Vilka aktörer i Skåne anser du bör ta den drivande rollen i arbetet med att ta fram en regional handlingsplan?

20. I vilken omfattning är du och din organisation intresserade av att delta i omställningsarbetet?

